

Aznap sötétedés után Szindbád elsétált valami levesért és egy pohár sörért, túlélését egy napra megint biztosítani. Így történt, hogy tanúja lett az eseménynek – hiszen még akkor is a sarki kisvendéglő dohányosfüstös melegében, a Körútra tekintő ablakok mögött üldögélt, amikor az éjszakai váltás megérkezett.

Kedves fiatal lány volt ez a váltás, akit a hajós szép lassan megkedvelt az évek során. –

Nem is gondolnánk, az emberek milyen könnyen lesznek lényegében egymás családtagjai. Hm, hm, milyen jó, értelmes kis tananyag is lenne – Szeretnék lenni! – hölgyeim, uraim.

A lány tehát a Körút fénypettyes fekete háttéréből lépett a füstbe, és ahogy beért, valamit mondani is kezdett a másik lánynak, akit majd levált. Szindbád távoli asztalától is elég jól hallotta, mit beszélnek, hiszen ez még távolról sem volt az esti főidő. Hogy „odakint fekszik”. „A körút sarkán, a járdán.” És hogy „nem mozog”.

Utólag úgy emlékezett a hajós, arról nem esett szó, hogy milyen kicsi. Hogy éppen csak egy zsák, egy nagyobbacska csomag, amit talán a közeli postáról dobott ki valaki, vagy már nem vették fel zárás után, és az dobta ki a közelben, aki eredetileg épp hogy valahová távolra akarta feladni.

Szindbád szedelőzködött, hagyott csapot-papot, és kilépett az esteledő körútra a kiskocsmá ajtaján. A csomag éppen vele szemben, úgy három méternyire feküdt a földön a Kölcseyről elnevezett utca sarkán. Nem nagyon látszott, de egy ilyen kicsi dolog olyan nagyon nem is tud látszani. A hajós úgy érezte, hogy szinte ama híres himnuszba lépett. Előkotorta zsebéből a telefont, és rögtön felhívta a mentőállomást, megtudni, bejelentették-e már az utcáson fekvő csomagot. Igen – és valóban állt is ott két fiatal lány a csomag felett. Ekkorra már ő is a csoporthoz csatlakozott, és a mentősök telefonban adott utasításai szerint megpróbálta felmérni, öntudatánál van-e a fekvő alak. – Beszéljen hozzá, és figyelje, megérti-e magát... Öntudatánál van-e... Képes-e beszélni... Szindbád a csomaghoz guggolt, egészen közel hajolt, nézte a csomag apró, fényes kis szemét, zárt száját, és megkérdezte tőle: – Érti, amit mondok? Tud válaszolni? A két fénypont megcsillant, a mazzolafej bólintott. Meghatározhatatlan korú aszalt ember feküdt a földön, aki hallotta, hogy beszélnek hozzá, és megértés, és fájdalom, és teljes kiábrándultság jeleit mutatta szavak nélkül is nyilvánvalón. Szindbád, mivel volt már hasonló helyzetben, sőt, amikor ez kívülről egyáltalán nem látszott rajta, akkor is sok esetben éppen ilyen reményvesztett helyzetben éledgett, magában

Lábass Endre 85

SZINDBÁD ÉS A CSOMAG

bólogatott, ő, igen, ez a pillanat nagyon is elképzelhető, nem kell hozzá valami túlvilági fantázia. Ezért történt, hogy miután befejezte a telefonbeszélgetést, és megtudta, hogy már úton van a mentő, a két lánynak a kis csomag helyett is szeretettel megköszönte a védelmet, a segítséget, mintha
86 csak érte tették volna, mert hát lényegében igen. Azt külön megköszönte, hogy ott maradtak. Eközben is történtek persze a dolgok tovább, tovább, rendületlenül. Valamikor a beszélgetés közben az addig földön fekvő alak fölkászálódott, és most ott ült fura, utcán szokatlan, derékszögű tartásban, két lába kinyújtva egyenesen. Nő volt. Azért tűnt szokatlannak testhelyezete, mert nem támaszkodott semminek, kinyújtott lábakkal egyenesen ült, mintha falnak támaszkodott volna. Áldás lehet néha egy közeli fal. Így, a semmiben nehéz dolog ülni. Ekkor látszott csak igazán, milyen kicsi ez a lény. Egy bogárszemű manó. De nem csak ez történt, mert mindezenközben Szindbád képzelete megállíthatatlan automataként előre látta az elkövetkező percek filmjét is, és ez felettébb kellemetlenül érintette, de nem tudott mit tenni magával, aztán ez az elképzelt film egybeolvadt a valósággal, nem is lehet leírni a finom átmenetet, ahogy a mentő megérkezett, a Kölcsey utcába kanyarodott, ahogy a nagydarab, hentesszerű alak kiszállt belőle, és hurkot dobott a nő nyakára.

Ez a látomás oly nagy erővel telepedett a hajós képzeletére, hogy egészen megbabonázta, ebbe a jelenetbe olvadta a mentőautó valódi megérkezése, amikor a bekanyarodó járműből most már a valóságban is kiszállt a nagydarab, hentesszerű férfi, jobbra fordult, lenézett a csomagra, hangosan, gúnyosan felnevetett – Ő, hát Tivadarné! – ismerem én jól! Tíz éve hordozzuk. Ingyen. Bevisszük, csak hogy kimossuk, kivakarjuk, aztán meglopjon mindenkit, és másnap reggel megint az utcán legyen ilyen tökrészeget. Közben lehajolt, megfogta az ülő nő grabancát mint a Balsors – tarkója mögött egy kézzel, egy hatalmas kapocskézzel összemarkolta a gyűrött ruharétegeket –, ugyanígy, egy kézzel felemelte a levegőbe Tivadarnét, és átkozódva vitte a kocsni nyitott oldalajtaja felé – könnyedén, épp csak kicsit kellett jobbra hajolnia, nem azért, hogy a nő lába ne súrlódjon végig a földön, hanem csak hogy kisebb legyen a súrlódási együttható, és hamarabb a kocsihoz érjen vele. Akkor aztán megállt a csomaggal, és tényleg éppen mint egy postaszákot, a kocsni sötét belsejébe dobta. – Na! Sínré! Gyerünk! Föl a sínre.

Különösnek tűnt itt a sínre említése. Szindbád követte a jelenetet, valamit talán beszélt is az emberhegyhez, nem ódát, csak valami védelemnek szánt szöveget, valamit, amivel kicsit békítgetni akarta a csomaghordót. Ott állt tehát a furgon mellett, és belenézett. Éppen, mint egy harci helikopter, olyan volt belül az a mentőautó – haldokló édesanyjával utazott legutóbb mentőn a hajós, a hordágy mellett ülve. Fekve úszott végig a városon... a hordágyon az a másik kicsi asszony.

Most, ahogy a hajós a sötétségbe meredt, mintha még moccant volna valami csomag a mentőautó sötétjében, a helikopterben, a síneken – tényleg sínek futottak ugyanis odabent, nyilván kiszedték a hordágyat, és csak egy guruló állal jöttek ide. Egy másik alak arca fehérje villanhatott bent, de ez a sápadt kis felfénylés nem volt igazi villanás, felfénylés, csak 87 fakó derengés előbukkanás, sejtés. Szindbád erőltette a tekintetét, lassan megszokta az ólhomályt, tényleg síneket vélt látni odabent, semmibe vezető síneket, azon egy férfi és egy nő kuporgott, összegörnyedve, az oldalukon fekve – egy pár. Ha jól látta, félénken néztek rá, ahogy az ajtóban állt. Némák voltak, mint két bekötött szájú zsák. A sintér ekkor becsapta az ajtót.

Új Forrás 2011/5 – Lábasz Endre: Szindbád és a csomag

Kedves Imre!

Elnézést a zavarásért. Levelemben egyetlen problémára szeretnék kitérni: nevezetesen a legendáimmal kapcsolatban fölmerülő humor kérdésére. Vágjunk a közepébe. Az élet nagy százalékban szakrális, és kisebb százalékban profán. Mindenki a maga alkata szerint állapítja meg az arányt a kettő között. Mondok egy példát: tegyük föl, hogy valami szakrális, szent, szép és magasrendű dologról elmélkedem, és eközben fölfigyelek arra, hogy alpári módon, kotlóstyukkotyogás-szerűen korog a gyomrom. Ugye, elég groteszk szituáció. Az élet tele van ilyesmivel. Biztosan láttad Te is a "Sivatagi show" című filmet. Van benne egy jelenet, amikor az öreg him oroszlán méltóságteljes léptekkel végigsétál a háremén. A zenei aláfestés itt valami katonamars, és a narrátor szövege valami olyasmi, hogy lám, a tábornok szemlét tart. Az oroszlán peckes járása még önmagában nem humoros, csak a zenei aláfestés és a narrátor-szöveg teszi humorossá. Tehát: sokszor csak fölfogás kérdése, hogy valamit komolynak vagy humorosnak érzünk. Mondok egy példát. "Az amatőr csillagász legendája" című művemben arról van szó, hogy Tüzes Ányos földműves, aki szabad idejében amatőr csillagászáttal foglalkozik, mindig elájul, ha egy fölfedezés birtokába jut. Én ezen soha nem nevetek, mert szerintem ez a dolog inkább szakrális, mint profán. Azon sem szoktam nevetni, hogy Barka/Méla/Csongor napokig bámulja a hóesést tátott szájjal, mert szerintem ez is szakrális. De aki humorosnak fogja föl, az sem téved sokat, mert így is fölfogható, meg úgy is. A humor, egyébként, szükségképpen kellett, hogy megjelenjen a legendáimban, mert nem akartam az életet egyoldaluan ábrázolni: a sok szakrális vonása mellett nem akartam figyelmen kívül hagyni, mintegy letagadni esetenkénti profán jellegét. Karinthy Frigyesék úgy gondolkodtak, hogy nem szabad az életet csak komolyan venni, mert az ember akkor beledöglik. Nekik legfőbb érték az életben a barátság volt: egymás ugratása, viccelése, mondhatni: az élet elkótyavetyélése. Én ezzel nem értek egyet: szerintem az életet komolyan kell venni - ezért is szenvedek olyan sokat -, mert csak az élethez komolyan közeledő emberben támaszt mély fölismeréseket az élet. De az élet nemcsak szakrális, hanem profán is. Igazán humoros legendám kevés van. Néhány ide is sorolható, meg oda is, aszerint, hogy az olvasó az életben hogyan látja a szakrális és a profán megoszlását. Sokat lehetne még ezekről beszélni, de talán majd szóban lesz lehetőségem bővebben kifejteni. Hát most csak ennyit. Ugye, megkaptad az újabb küldeményemet? Barátsággal és üdvözléssel:

Holló András